

SLOVENSKA MISEL

Naš časopis nosi skromno ime. Mogoče se komu zdi, da imajo drugi sloveski listi boljša in krepkejša imena. »Ameriška Domovina« res lepo pove, da je v ZD nastala nova domovina za mnoge Slovence. »Svobodna Slovenija« lahko izraža dvoje. Slovenci v Argentini ustvarjajo svobodno Slovenijo in se obenem trudijo za osvoboditev stare domovine Slovenije. »Slovenska država« izzveni zahtevno. »SLOVENSKA MISEL« pa ne označuje ne kraja ne časa. Ni podobna ne vestniku, ne glasu, ni klic, niti kronika. Lahko pa vsebuje vse to in še več, ker je misel, porojena iz čistega slovenskega prepričanja. Oplaja jo slovensko čutenje, bogati jo širok polet po svetu.

Prava slovenska misel je hčerka svobode. V svobodi je

miroljubna, delavna in rodovitna. V rodovitnem delu se krepi in postaja silna; v premagovanju težav se očičuje. V zatiranju pa sili k upor in ker je zatiranje prevladalo v Sloveniji, ko je zapadni svet zadihal svobodo, zato nas je slovenska misel popeljala ven v širni svet svobode.

Svobodi hoče služiti tudi »SLOVENSKA MISEL«. Želja po svobodnem in prostem izražanju misli je botrovala temu časopisu ob njegovem rojstvu. Prezračenje misli je tako koristno kot prezračenje stanovanj. Svoboda prepričanja in misli ter svoboda izražanja teh je osnovna človekova pravica. Izvajanje te svoboščine bolje služi vsestranskemu napredku kot uniformirano mišljenje. Misel se da negovati, ne pusti pa

Nadaljevanje na 4. strani

Papež Janez XXIII

Ko je 29. oktobra 1958 katoliški, pa tudi nekatoliški svet slišal kardinala Canaliya naznani »gaudium magnum: habemus Papam«, pač nihče ni pričakoval, da bo novi papež v tako kratkem času dal Cerkvi pečat, ki je neizbrisljiv, in napravil na svet vtis, ki dolgo ne bo pozabljen.

Mnogo se je govorilo o interinmem papežu: kardinal Roncalli je bil že star; za njegovega kratkega vladanja naj bi se bolje pokazale razne osebnosti v katoliški Cerkvi, katere je veličina Pija XII nehote zasenčila.

Toda Janez XXIII je v dobrih štirih letih napravil toliko, da bo v zgodovini 20. stoletja ostal ena najpomembnejših oseb.

Njegovo največje delo je brez dvoma vesoljni cerkveni zbor, ki ga je zamislil, pripravil in sklical. Mnogim se je zdelo, da se mu z zborom preveč mudi; toda Janez XXIII je vedel, da

koncili niso vsi naklonjeni, in obenem čutil, da se mu bliža konec.

Vse drugo delo se je pravzaprav na en ali drug način tikalo cerkvenega zbora. Govoril in pisal je o potrebi svetosti med duhovniki in laiki; v okrožnici Mati in Učiteljica je nakazal smernice, po katerih naj se uredi družabna razmerja.

V okrožnici o svetih bratih Cirilu in Metodu je skušal pokazati ločenim vzhodnim bratom, kaj vse nas kljub stoletjem ločitve družijo.

Največjo pozornost je vzbudila okrožnica »Pacem in terris« (Mir med deželami), v kateri je s silno previdnostjo načel pretres stalno se spreminjajočega svetovnega položaja v luči večnih resnic in nespremenljivih načel. Mnogi menijo, da je šel v tej okrožnici predalet. Pač ne vedo, da pozorišče človeškega dogajanja nikoli ne

Nadaljevanje na 2. strani

Prvo zasedanje vaticanskega koncila

Naznanilo cerkvenega zbora

Papež Janez XXIII je nekaj mesecev po svoji izvolitvi naznanil vesoljni cerkveni zbor. Da je bilo presenečenje veliko, ni treba poudarjati. Mnogi so namreč čutili, da zdaj, ko je papeževa vrhovna oblast nad Cerkvijo tako jasno priznana, vesoljni cerkveni zbori niso več potrebni in zaželjeni.

Namen koncila

Namen je postajal vse jasnejši, čim več je sveti Oče govoril o njem: obnova in modernizacija Cerkve, tako da bo čim uspešneje vršila nalogo, ki ji jo je dal njen Ustanovitelj.

Trenja v Cerkvi

Podoba Cerkve, ki smo si jo ustvarili v zadnjih stoletjih, je

vse preveč enostavna in enolična. Res je, da smo katoličani edini v osnovnih verskih resnicah in nraavnih zapovedih. Res je, da smo podložni papežu in škofom. Toda ostajajo po vsem tem še ogromna področja, kjer smo svobodni in moramo imeti svoja mnenja — tako v umskih kot v praktičnih vprašanjih.

Da bi torej vsi pozdravili naznanilo koncila z istim veseljem, bi bilo nemogoče. Tako je npr javna tajnost, da rimska kurija (t.j. razna vaticanska ministrstva) ideji vesoljnega zbora ni bila kdovekaj naklonjena; noben uradniški sistem namreč ne mara, da bi se drugi vmešavali v to, kar smatra za svoje področje; ne mara, da bi ga celo spreminjali in mu kratili pravice, ki si jih je v teku let ali stoletij prilastil.

Nadaljevanje na 8. strani

Spomini na Dr. Korošca

Ako obujam spomine na dr. Korošca, jih je toliko, da ne vem kje bi začel in kaj bi zapisal. Karkoli hočem začeti, povsod se mi zdi, da bi bil tale časopis premajhen, da bi opisal samo površno njegovo delo, ki ga je opravljal za narod naš, prej v Avstriji in pozneje v Jugoslaviji. Bil je voditelj naroda, predsednik največje slovenske demokratične stranke SLS, večkratni minister, ministerski predsednik, vrhu tega dober duhovnik, in tako dalje. Zato je o takem možu, ki je toliko živel z narodom in toliko garal za narod, težko zapisati nekaj kratkega. Zato se bom omejil le na nekaj krajevnega in domačega, iz čegar pa vendar precej odseva Korošcev značaj, točnost in dobrot.

Ko sem prišel nekega dne v letu 1938 v Ljubljano in v pisarno SLS, (Bilo je ob času razpisa volitev po takratnem ministerskem predsedniku dr. Stojadinoviču) me je takratni tajnik, pokojni gospod Tomazin vprašal: Ali bi se vi upali spraviti skupaj v treh dneh volilni shod s polno dvorano, na katerem bi govoril dr. Korošec? Malo sem pomislil, nato pa odgovoril: Upam. Gospod me pogleda in reče: Mislim resno. Odgovorim mu: Jaz tudi. Nekaj časa se gledava in gospod je nekako zardeval. Zdel se mi je nekam čuden. Pa sem ga vprašal: Kaj pa je pravzaprav: nekam zaskrbljen se mi zdite. Potem mi je povedal sledeče: — »Minister dr. Korošec mi je rav-

nokar telefoniral«. Ko sva obravnala drugo mi je dejal: »Za tri dni sem prišel v Ljubljano in prosim, da mi za tretji dan pripravite nekje v okolici volilni shod«. Jaz sem mu pa odgovoril: »Gospod minister, nemogoče«. On pa je še enkrat ponovil isto kot prej in še dodal: »Kraj in čas mi pravočasno sporočite, da se bom vedel ravnati. Povem pa, da prazni dvorani ne govorim rad«. Nato je obesil slušalko. Zaskrbelo me je, pravi nato g. Tomazin in premišljeval sem, kam naj se obrnem. No, in zdaj ste vi tu, kot odrešilni angel in celo se vam zdi, da to ne bo težko napraviti. Pomeniva se sedaj, kdaj naj bi to bilo. Odgovoril sem mu, da tudi lahko to ne bo, pač bo treba v roke pljuniti, pa bo šlo. Zmenila sva se, za tretji dan ob deseti uri dopoldan. In pri tem je ostalo. Zdaj pa le urno na vozilo proti domu in na delo sem si dejal.

Zglasil sem se pri županu, župniku, nadučitelju, pri svojih zaupnikih itd. Vsakemu sem svoje naročil kaj naj stori, kaj pripravi, koga obvesti, da bo shod čimbolj lep in veličasten. Ker Korošca imamo le malokdaj med nami.

Sam sem pa šel še naprej v Polhov Gradec in Horjul in naročil, da naj pošljejo iz vsakega kraja po en avtobus ljudi. To sta sosedni občini, ki sta tudi želeli slišati kaj nam bo povedal naš voditelj in notranji minister dr. Korošec. Kakšne so direktive za volitve in kak-

šen je položaj sedaj, ko smo prišli iz diktature na »zeleno vejo«.

Hitro sta potekla dva dneva in prišel je tretji dan. Zgodaj sem odšel k fari, da pripravim vse potrebno. Najprej sem obesil slovensko zastavo. Pa sem imel takoj dovolj pomagačev. V dobi Aleksandrove diktature in še pozneje, je bilo strogo prepovedano izobešiti slovensko »fano«. Zato je bilo splošno veselje, kadar so zopet zaplapolale slovenske trobojnice, privlečene iz raznih skrivališč.

Vse je poteklo, kot bi plavalo po olju. Bližala se je deseta ura. Ljudi je kljub delavniku prihajalo mnogo. Iz Polhovega Gradca je pripeljal poln avtobus. Takoj za njim isto iz Horjula. Otroci so veselo čebljali v »špalirju«, deloma z zastavicami, deloma s šopki rož. Župan z občinskim odborom, nekaj gasilcev v krojih je čakalo. Na čelu vseh pa gg. župnik in kaplan.

Točno ob deseti se ustavi prvi avto, iz katerega stopi vesellega obraza dr. Korošec, za njim drugi avto, izstopi okrajni glavar. Za njima še drugo spremstvo. Takoj ko je izstopil Korošec je iz vseh grl zaorilo: »Živel naš voditelj, živel Korošec itd.« Nato pozdravi župnika, strankinega funkcionarja, župana in razne odbore, nakar se je podal med otroke, ki so mu izročili s kratkim pozdravom lep šopek cvetja. Pa že se mu je mudilo v dvorano, da ne bi ljudje predolgo čakali. Kot vedno, tudi tukaj do minute točen. Hitel je na oder.

Komaj sem ga s par stavki pozdravil, ter ga ljudem predstavil, že je stopil predme in začel svoj govor pred polno dvorano. Kaj je govoril ne vem nič več. Znano je, da so bili njegovi govori vedno krepki, resni, stvarni in jedrnat. Da, njegova je bilo užitek poslušati. Dobre pol ure je govoril, nato še kratka debata in shod sem zaključil. Dr. Korošec se je pa poglaval med ljudi v dvorano. Vse je rinilo k njemu, vsak ga je hotel pozdraviti, vsak mu seči v roke, kajti, ljudje so ga zares ljubili. Bil je močan, lep človek, fin in prikupljiv.

Počasi je prirnil do njega g. župnik. Povabil ga je v župnišče na malico. Z njimi tudi spremstvo in domače funkcionarje. Usedli smo se za polno

obloženo mizo. Drugi smo jedli in pili on pa, kateremu na čast je bila malica prirejena, nam je razlagal težave, ki jih ni bilo malo na sedežu notranjega ministerstva, nam pripovedoval o raznih tekočih zadevah ter se s skrbjo izražal o bodočnosti. Skoraj preroško nam je pripovedoval o prihodnjih hudih časih, ki se nam bližajo. Jedi se ni dotaknil. Vzel je le malo šilce domačega žganja in ga popil. Imel je sladkorno, pa se je strogo držal diete. Smilil se mi je ubogi mož. Sam, brez kake domače postrežbe, s težko sladkorno boleznijo. To pri tolikem delu in nasprotovanju doma v Sloveniji, Hrvaški in Srbiji, skrbi notranjega ministra in tako dalje. A ni klonil niti za trenutek. Niti potožil ni o svoji bolezni. Delal in garal je naprej in bil vedno točen do minute. Z dobro voljo in veselim obrazom je zakrival vse svoje težave, ter s tem dvigal in bodril vso svojo okolico in jo priganjal k delu za dobro naroda.

Tam pri polni mizi in zanimivem Korošcem pripovedovanju, nam je kar hitro potekal čas. Dr. Korošec se je dvignil in dejal: »Ob tej in tej uri imam nujen sestanek, katerega ne smem zamuditi«. Vedeli smo, da ga ne bi nobena reč ne zadržala, ker je bil vedno in povsod točen. Zahvalil se je, se od vsakega posebej poslovil in odšel.

Drugi slučaj je pa tale: »Nekedne nedelje se je dr. Korošec peljal na izlet v Črni Vrh nad Polhovim Gradcem. Spremljala sta ga ban dr. Natlačen in gospa banova. Pred našo trgovino so ustavili. Toliko, da pozdravimo, so dejali. Moja žena jim je postregla z domačim žganjem, in piškoti. Vedela je že za Koroščevo bolezen in dieto. Po kratkem razgovoru in igranju z oroci, ki so se lovili tam okrog, je vzel in počasi popil mali glažek žganja in nič drugega. Pri odhodu je pa položil na mizo 200 dinarjev in dejal: 'To naj pa bo za šolske potrebščine za tele vaše navihance'. Znano je, da je on vedno vse razdal. Za razne ustanove, za otroke, študente, za revne, za bolnike itd. Zato tudi ni imel nikdar nič svojega in ob smrti ni ničesar zapustil.

Slava možu, kakršnih je pod soncem bore malo.

L. Ambrožič st.

PAPEŽ JANEZ XXIII

Nadaljevanje iz 1. strani

miruje. Današnji socializem ni več tako pretiran in zagrizeno protiverski, kot je bil pred 70 leti. In čeprav si papež ni delal nikakih utvar, je vendar vedel, da položaj za železnim zastorom danes ni popolnoma enak položaju l. 1945 ali 1948. Janez XXIII je vedel, da so milijoni katoličanov pod komunistično diktaturo in da je malo upanja, da bi se je kmalu otresli. Njih problemi niso isti kot naši;

Cerkev pa mora storiti vse, da jim vero ohrani.

Pod Janezom XXIII smo se spet zavedeli svobode, ki nam je kot članom katoliške Cerkve možna. Zavedeli smo se tudi vezi, ki nas družijo z nekatoliškimi kristjani. Res je, da ekumensko gibanje obstoja že dolgo, toda Janez XXIII je podprl to gibanje z vso svojo avtoriteto.

Za katoliško Cerkev so bila ta kratka štiri leta silno razgibana in ogromnega pomena za njen nadaljni razvoj. In ta štiri leta je preživela pod vodstvom papeža Janeza XXIII.

V združništvu je rešitev kanadskega gospodarstva

Kreditne zveze (Credit Unions — Hranilnice in Posojilnice) v Ontariju zelo hitro napredujejo. Njih število je v tej provinci največje. Deluje jih že že 1500. Po številu članstva je naša provinca na drugem mestu; ima preko pol milijona članov. Isto je s kapitalom. Smo takoj za provinco Quebec, ki ima sama čez 50% vsega kapitala, ki je nakopičen v kreditnih zvezah vse Kanade.

Kljub napredku pa združna misel v Ontariju še ne prinaša zadovoljivih uspehov. V tej provinci namreč živi ena tretjina vsega kanadskega prebivalstva. Med tem prebivalstvom deluje ena tretjina vseh kanadskih kreditnih zvez. Nimajo pa te ustanove eno tretjino vsega članstva. Dosedaj so zajele samo 21% vsega članstva, ko bi ga morale imeti vsaj 33%. Kapitala pa imajo še manj, samo 18%. Torej je še dolga pot, da bo ontarijska tretjina vseh kanadskih kreditnih zvez imela tudi eno tretjino vsega članstva in eno tretjino vsega kapitala. Možnosti razvoja so torej še ogromne.

Poglejmo še eno primerjavo. Ves kapital vseh kreditnih zvez v Kanadi razdeljen na članstvo pride na posameznika \$550.00. Ontarijsko povprečje še tega ne dosega. Najvišje je povprečje v Saskatchewanu, kjer pride na člana čez \$700.00. Na drugem mestu je Quebec s \$600.00. Ontario je šele na petem mestu. Vse te primerjave pomenijo, da smo v Ontariju organizirali veliko kreditnih zvez, a nismo pritegnili dovolj članstva in niti vsi člani ne sodelujejo v polni meri v teh zvezah. Premalo hranimo v svojih denarnih zavodih, zato njihova finančna moč raste prepočasi.

Ponovno pogledajmo v Saskatchewan, ki ima okoli 900.000 prebivalcev. Ontario jih ima čez 6.000.000, torej sedemkrat Saskatchewan ima več kot \$100 milijonov naloženega v kreditnih zvezah. Ontario bi potemtakem moral imeti vsaj \$700 milijonov, pa nima niti polovico tega. Naša provinca v združništvu torej le ne napreduje tako, kot bi lahko in kot bi morala.

Kaj pa so kreditne zveze ali Credit Unions ali po naše Hranilnice in Posojilnice? To so denarni zavodi, kjer hranimo denar in si ga izposojamo. Ali je to vse? Ali nimajo nobenega drugega namena? Saj vendar govorimo, da so del združnega gibanja! In v Ontariju nas je čez pol milijona. Toda samo člani še ne tvorijo gibanja. Gibanje mora predstavljati nekaj, mora imeti nek pogled na življenje, mora nuditi neko miselnost, ki se razlikuje od drugih, mora zasledovati nek določen cilj. Gibanje pomeni napredovanje in približevanje k postavljenemu cilju. Združno gibanje ima za svoj cilj ustvariti nek nov način življenja v druž-

bi. Cenena posojila, ki jih dobivajo člani v svojih Posojilnicah, danes niso več glavni cilj tega gibanja, glavni cilj je združno življenje.

Če pa je cilj združnega gibanja nov, boljši način življenja in okrepitev demokracije v deželi, potem naj to gibanje povzdigne svoj glas, kadar se v deželi odločuje o važnih zadevah, ki se tičejo nas vseh. Vseh združnikov v Kanadi nas je dva in tri četrt milijona in kdo zve za naš glas, ko gre za to, kdo bo lastnik radijskega omrežja v deželi? Nikomur nismo sporočili svojega mnenja, ko je tekla preiskava o ceni zdravil. Težiti bi morali za tem, da pridejo družine, ki imajo male dohodke, do dobrih, zdravih in cenениh domov. Ali smo že kdaj povzdignili svoj glas v ta namen? Spregovorijo delavske unije, oglasijo se organizacije

potrošnikov, zganejo se ženske federacije, le združniki molčimo, o teh in podobnih problemih, ki se tičejo življenja v družbi.

Do tu je bil govor samo o enem delu združnega gibanja, o kreditnih zvezah, ki imajo opravka predvsem s hranilnicami in posojilnicami. Preidimo na drugi del, na sodelovanje med potrošniki. Temu sodelovanju smo doma rekli »konsumna društva«, zadruga, ki so svojim članom nudile vsega, kar so potrebovali za življenje: hrano, obleko, orodje, semena itd. Marsikdo bo mislil, da pri sedanji organizaciji trgovin in veletrgovin ni mogoče začeti z ustanavljanjem združnih trgovin, ki bi bile last potrošnikov. Seveda ni lahko, nobena velika ideja se ne uresniči brez velikih težav. Toda, pomislimo

Nadaljevanje na 4. strani

Politika in gospodarstvo

Beograd. — Napovedano je bilo, da bodo izdali nove osebne izkaznice za jugoslovanske državljane.

Sprejeta Ustava. — Sredi meseca marca je jugoslovanske Zvezna Skupščina sprejela osnutek nove ustave, o kateri smo že pisali. Par tednov pozneje je bila ustava sprejeta v celoti.

Mehiški predsednik v Jugoslaviji. — Konec meseca marca je Jugoslavijo obiskal mehiški predsednik Adolfo Lopez Mateos s soprogo. Obisk je bil gospodarskega značaja, saj so predsednika spremljali minister za industrijo in trgovino, zunanji minister ter predsednik industrijskih zbornic. Mehški predstavniki so obiskali tudi vrsto drugih evropskih držav.

Nova Ustava Republike Slovenije. — Dne 20. marca je bil

sprejet osnutek ustave Socialistične Republike Slovenije. Dokončni tekst je bil sprejet v začetku aprila.

Industrijsko sodelovanje s Sovjetsko Zvezo. — Konec meseca marca je bil v Beogradu plenarni sestanek ruskih in jugoslovanskih delegacij za gospodarsko sodelovanje med obema državama.

Nova ležišča nafte. — So bila odkrita ne dolgo tega na Hrvaškem, v okolici Ivaničgrada, tik pod Zagrebom, in sicer med Kloštrom in Stružcem. Računajo da bodo dajala jugoslovanski industriji najmanj 30.000 ton nafte, poleg tega pa še ogromno količino zemeljskega plina.

Tuje devize. — Jugoslavija nujno potrebuje tuje devize, zlasti dolarje, zato bo skušala povečati svoj izvoz vsaj za 13 odstotkov istočasno pa zmanjšati svoje uvoze. Pred kratkim

je jugoslovanski predstavnik obiskal ZDA in uradno zaprosil za nadaljevanje finančne pomoči v neokrnjenem obsegu, kar pa ne prija mnogim članom ameriškega parlamenta.

Atomska energija. — Sredi januarja je Jugoslavija podpisala sporazum s Sovjetsko Zvezo o izkoriščanju atomske energije v miroljubne namene.

Sergej Ivanovič Julpanov znani sovjetski ekonomist, prorektor leningrajske univerze, je sredi januarja obiskal Ljubljano in se sestal s profesorji ekonomske fakultete. Obiskal je tudi Zagreb, še poprej pa si je privoščil nekaj dni oddiha v Piranu in Portorožu. V Zagrebu se je udeležil kongresa jugoslovanskih ekonomistov.

Plaz v Makedoniji. — Dne 14. februarja je plaz zasul vas Bogoslovec, 17 kilometrov pod Skopjem. Žrtev na srečo ni bilo. Ob bolgarski meji pa je drug plaz zajezil reko Visočico, zalil vas Zavoj in ustvaril novo velikansko jezero.

Nova makedonska železarna. — S posojilom in tehnično pomočjo Velike Britanije bo letos zgrajena v Skopju nova železarna v vrednosti 28 milijonov funtov.

JOŽE KASTELIC

gradi modernim razmeram odgovorjajoče domove. — Priznani gradbenik in predsednik TRIGLAV Construction Co. Ltd.

30 Victor Ave., Toronto 14, Ont.

Tel.: CL 5-2071

V ZADRUŽNIŠTVU JE REŠITEV KANADSKEGA GOSPODARSTVA

Nadaljevanje iz 3. strani

samo na to, kaj bi se dogajalo, če danes ne bi imeli svojih Hranilnic in Posojilnic? Finančnim kompanijam bi plačevali po najmanj 2% obresti na mesec. Vsakdo lahko sprevidi, kako potrebne so nam zadružne trgovine, s katerimi bi potrošniki lahko brzdali pohlep po visokih cenah zasebnih trgovcev.

Toda nizke cene potrošniških dobrin niso glavni namen zadružnih trgovin. Glavna njihova naloga bi bila reševati kanadsko gospodarstvo. Po našem gospodarstvu namreč steguje svoje grabežljive roke tuj kapital. Kos za kosom kanadskega gospodarstva odhaja v tuje lastništvo. Žrtve tega kapitala postajajo proizvodnja, distribucija, rudarstvo in petrolej. Največja družba, ki daje posojila manjšim podjetjem je v rokah ameriškega kapitala. Edino zadružniško gospodarstvo je tisto, ki ga ni mogoče kupiti; njegovi lastniki so potrošniki. Nihče n. pr. ne more kupiti »Co-op Refineries« v Saskatchewanu. In če hočemo ostati gospodarji svojega gospodarstva, se morajo tudi v Ontariju združiti vsa zadružniška podjetja. Lansko leto je »Canadian Co-operative Implements Limited« prodala blaga za 12 milijonov dolarjev in je s tem prihranila svojim članom-kmetom \$800,000. Danes se postavlja vprašanje: Kdo bo lastnik kanadskih podjetij? Odgovor more dati samo zadružništvo.

(Pričujoč članek je prirejen po govoru dr. A. F. Laidlaw-a, ki je gl. tajnik Zadružne zveze za Kanado. Govoril ga je na letni konvenciji »Ont. Co-op Society« 2. marca letos. Priredbo je poskrbel za Hranilnico in Posojilnico slovenskih župnij PM.)

V Ljubljani je prišel na kliniko starejši možakar ki je bil že sit komunistične propagande.

»Prosim, preglejte mi oči in ušesa,« je dejal.

»Oboje?« Je vprašal zdravnik.

»Da. Zdi se mi, da ne vidim vsega kar slišim.«

Ustoličenje karantanskih knezov

Iz zgodovine našega naroda nam je znano, da so se naši predniki pričeli naseljevati po današnji slovenski zemlji in južni Avstriji po l. 568., ko so Longobardi zapustili te dežele. Naseljevanje je trajalo okrog trideset let v presledkih in navalih. Tako so Slovani do konca VI. stoletja zasedli ozemlje do Lienza. L. 580 so se naselili na Gosposvetskem polju, kjer je kmalu postalo glavno središče vseh Slovencev. Deželo, v katero so se naselili, so rimski pisatelji imenovali »Carantanum« iz katere je tudi nastala beseda Karantanija, njeni prebivalci, naši predniki, pa so po njej dobili ime Karantanci. Jezik, ki so ga govorili, se ni veliko razlikoval od jezika osta-

lih Slovanov in se je prvič označil kot »slovenski« leta 970. Bili so pogani in organizirani v zadruge, bratstva in župe kot ostali Slovani. Takim zadrugam in župam so načeljevali starešine in župani. Vendar v skupnih zadevah niso mogli odločati sami, temveč so na zborih, imenovanih »veče«, skupno sklepali in urejali razne tekoče zadeve. Tako so na takih zborih volili voditelje raznim skupnostim in pozneje tudi skupnega kneza, kakor bomo še videli.

Zgodovinarji si še danes niso popolnoma na jasnem, kdaj so nastala prva ustoličenja na Gosposvetskem polju in kakšni so bili prvotni obredi. Vsekakor so vsebovali poganske običaje,

dokler se med Slovani ni razširila krščanska vera. Tako so potem tudi ob ustoličenju krščanski običaji, zamenjali poganske. To je važen faktor, kajti Nemci bi radi dali ustoličenju nemški izvor, kar pa seveda ne drži. Opis obredov ustoličenja iz XI. stoletja se najde v »Švabskem zrcalu«. Po mnenju zgodovinarjev je to najstarejši vir ki ustoličenje opisuje. Sta pa še dva druga vira, ki izhajata iz poznejše dobe. »Rimana kronika« opisuje ustoličenje Manjharda Tirolskega l. 1286., kronika vetrinjskega opata Janeza pa opisuje ustoličenje vojvode Albrehta l. 1335.

Nadaljevanje na 7. strani

Deset slovenskih gospodarjev je združenih v

TRIGLAV CONSTRUCTION Co. Ltd.

ki gradi naprednim razmerom odgovorjajoče enodružinske Bungalov in večdružinske Apartments v Torontu in okolici.

30 Victor Ave., Toronto 14, Ont.

Tel.: CL 5-2071

SLOVENSKA MISEL

Nadaljevanje iz 1. strani

si nadeti uniforme in ne dovolj, da bi z mamonom preprečili njen polet.

V tej svobodi se hočejo torej ukvarjati naše misli s problemi, ki so okrog nas in v nas in se tičejo skupnosti, v kateri živimo. Povračajo se k narodu, ki mu svobodna misel ne more in ne sme priti do izraza. Snujejo o njegovi bodočnosti za časa, ko se bo zrušil pritisk. Z izkušnjami sveta se bogatijo naše misli, ki ravno zaradi svobode ne marajo biti ujete v ozko preteklost ne v geto sedanjosti niti v želje in sanje bodočnosti. Svobodno torej hočemo misliti in pisati o naši stvarnosti, o potrebah naše narodne skupnosti, o družstvih in ustanovah, o šoli in vzgoji našega rodu, o kulturi in gospodarstvu, o politiki in o našem socialnem zadržanju drug do drugega.

Poleg svobode pa oplaja pravo slovensko misel tudi nadnaravna dobrina — krščanstvo. Kadarkoli se je v zgodovini slo-

venska misel izneverila krščanskim prvinam, je prinašala narodu nazadovanje, poraze in nesrečo. Misel je najlepši dar onostranstva človeku. Zato mu le v zvezi s Stvarnikom prinaša uspeh in le takrat rodi trajnih sadov, če veže čas z večnostjo. To pove izkušnja naroda skozi stoletje, to okuša posameznik v svojem rodu. Iz teh vezi z nadnaravo izhajajo najlepše lastnosti slovenske misli. Ona je dobra in potrpežljiva v svoji strpnosti, ljubi resnicoljubnost, ne podira dobrega. Če mora rušiti zlo, opravlja to delo s pozitivnim prizadevanjem in ne z negativnim rušenjem.

Teh načel se želi držati tudi »SLOVENSKA MISEL«. Želi biti časopis, ki bi bil dober do vsakega. V vseh slovenskih drobcih raztresenih širom Kanade hoče buditi dobroto. Koliko jih je med nami, ki ravno te najbolj pogrešajo v tujem morju. Iz dobrote pa izvira potrpežljiva strpnost. Če mislimo, da so stvari, vredne da nas razdvajajo, naj bo strpnost v tem listu tista, ki nas bo družila. Iz te strpnosti se bodo izkri-

stalizirale tiste točke, ki so nam vsem skupne. Tako bodo izginjale slabe in čestokrat neutemeljene misli. Seveda ne more nihče zahtevati strpnosti na račun resnicoljubnosti. Toda tudi resnica se more povedati na tak način, da ni vsiljiva in da ne odbija.

Da je temu tako, nam ravno v današnjih dneh dokazuje nauk ki prihaja s Petrove skale. Ideje, ki se širijo od tam niso namenjene samo nam katoličanom, tudi ne samo vsem krščenim, temveč vsem ljudem. Te misli porojene iz resnice in podane z ljubeznijo dobivajo v celotni človeški družbi veljavo in ugled. Nihče ne more mimo njih, saj jih je rodila dobrohotna skrb starčka Janeza XXIII. Med nami je premalo poznanja tega nauka. Imamo premalo časa, da bi se razgovarjali o njem in preveč starega kvasu se nas drži, da bi se ravnali po njem.

In ravno ta nauk daje nam laikom pravico in dolžnost, da nanj mislimo, o njem razpravljamo in ga skušamo vriniti v praktično življenje okrog nas. Po želji kat. učiteljstva postajajo katoliški laiki ne samo sodelavci ampak vodniki krščanskega prerodenja sveta. Tudi v tem »SLOVENSKA MISEL« vidi svojo nalogo bodočnosti.

Svobodno dana dobra beseda, v kateri ni zvijače in zahrbtnosti, je vedno našla dobro mesto.

SLOVENSKI DAN

Ko sem bil v prvi svetovni vojni, na italjanski fronti, tam nekje med Taljamentom in Pijavo (dve veliki reki), so nam pogosto prinašali novice z doma in tudi z vse, takrat že skoraj razpadajoče Avstrije. Najbolj agilni so bili takratni hrvaški politik dr. Trumbič. Vsaj na večini listkih, ki so jih trosila letala, je bilo natisnjeno to ime. Takih listov z novicami so trosili skoraj dnevno tako, da jih je ležalo polno povsod. A bilo jih je strogo prepovedano pobirati in prebirati. Iskal sem okoli kje bi ležal kak v kakem skritem kraju, za grmom, v koruzi, žitu. Ko sem ga zagledal, sem se pripravil kot za veliko potrebo in ga prebral. Pobirati se ga nisem upal, ker so bile zato določene stroge kazni. Najpripomnim tu poleg tudi, da smo imeli na zasedenem prostoru poseben okupacijski denar, lire, ki pa niso bile vredne več kot navaden papir. A smeli smo imeti le ta denar, ter samo s tem denarjem kupovati

in plačevati. Ves drugi, pravi denar, smo morali zamenjati. Tudi tega denarja so nam natosili z letali polno, da ga je mnogo ležalo po tleh. Okoristiti se z njim nismo mogli nič, ker se tako za enega, kot drugega, ki smo ga dobili od avstrijske komande za »ledengo«, ni nič dobilo. Poleg denarja je bilo tudi mnogo listkov s pojasnilom, da ta denar nima nobene vrednosti, da naj se upremo, zahtevamo pravi denar ipd. Dr. Trumbič je bil nekje zunaj Avstrije, ker le na ta način je mogel počenjati te in enake reči.

Pri tem mi je ostal najbolj v spominu listek s približno tole vsebino, v hrvaškem jeziku: Včeraj je bilo v Št. Vidu nad Ljubljano veliko ljudsko zborovanje. Bil je to velik ljudski tabor in na tisoče je bilo mož, ki so napravili tole svečano prisego: (Zapomnil sem se dobesedno sledeče: »Bilo je hiljada i hiljada momaka, ki so stvorili ovo svečanu zakledbu.«) Nato

je bilo napisano besedilo znamenite majske deklaracije itd. — Ta majska deklaracija je bila sestavljena v Ljubljani. Njen pobudnik in duhovni oče ji je bil dr. J. Krek. Knezoškof ljubljanski dr. A. B. Jeglič, jo je prvi podpisal in za njim dvesto tisoč Slovencev in Slovenk. Na Dunaju pred parlamentom jo je pa prebral dr. A. Korošec. — To deklaracijo so že prej prebrali in odobrili na raznih zborovanjih in tako tudi v Št. Vidu nad Ljubljano, kot zgoraj povedano.

Čudimo se danes, kako daleč in hitro so odjeknila ta zborovanja. Že drugi dan smo zve-

deli iz neke druge države za zborovanje v Št. Vidu. In kako so hrabrili ljudi taka zborovanja, jih dvigala in izobraževala, ter jih utrjevala v dobrem. Ti tabori in zborovanja so mnogo pripomogla, da smo se Slovenci obdržali kot narod, da smo ostali močni in zavedni. Iz teh zborovanj so pošiljali v razne kraje, urade in oblasti zahteve, deklaracije, pritožbe in prošnje, ter s tem dejali še drugim narodom v državi pobudo, za enoten nastop proti, nam Slovanom tako sovražni Avstriji. In ta zborovanja so mnogo pripomogla, da je bil narod pripravljen, ko je prišel čas, da so

KAKO SE PRIDE NA SLOVENSKO LETOVIŠČE:

Po cesti št. 27. do ceste št. 9., po št. 9. na zapad, kot kaže skica. Ko pridete čez železniško progo kakih 200 m, se obrnete na levo na poljsko pot, po tej poti je le še par sto metrov do Slovenskega letovišča.

IV. SLOVENSKI DAN

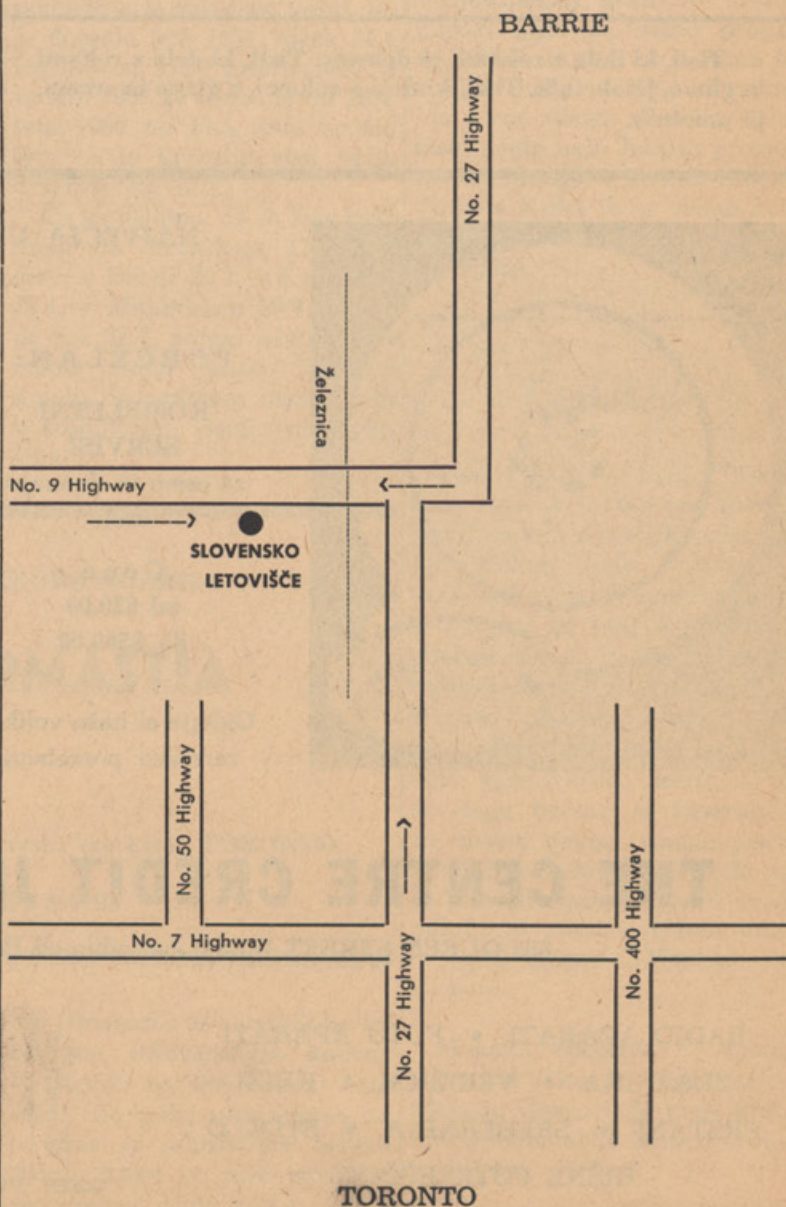
bo V NEDELJO 4. AVGUSTA 1963

LEPO VAS VABIMO na 4. slovenski dan, ki bo na Slovenskem letovišču pri Boltonu. Glej skico kako se pride na Slovensko letovišče.

Spored:

1. Sv. maša ob 11.30 dopoldne, darovana za vse Slovence.
2. Otvoritev ob 2 popoldne.
3. Povorka, himne in dviganje zastave.
4. Pozdravi zastopnikov.
5. Nastop slovenskega pevskega zbora.
6. Narodni plesi.
7. Telovadni nastop: Slovenska Telovadna Zveza.
8. Slavnostni govor: Dr. Peter Remec.
9. Ustoličenje karantanskih knezov. — Dramatski prizor.
10. Hej Slovenci.

Za hrano in mehko pijačo bo poskrbljene.

rekli: »Do tu in nič več! In to-krat se je obrnila usoda našega naroda. Rešili smo se za vedno krute šibe Habsburžanov«.

Pomislimo, kako bi bilo danes v domovini, če bi prišel nekdo in sklical tako zborovanje popolnoma na demokratični podlagi. Kako z veseljem bi ljudje vreli skupaj, vriskali in prepevali.

Imajo tudi danes tam doma ljudska zborovanja. Velika, ukazana, goljufiga, zlagana. Vsak, ki ni popolnoma neodvisen in teh skoraj ni, mora na zborovanje. Gorje mu, kdor bi mesto na tako zborovanje, šel v cerkev. Takoj bi bil ob službo, ob penzijo ter ob vse druge pridobitve. Ubogi ljudje! Ubogi Slovenci! Vedno zatirani. Narodno, versko. Za starejše se ni bati. Zdržijo in zdržali bodo. A mlajši rod? Skrbi, velike skrbi! Molimo zanj!

Spomnimo se na letošnji »Slovenski Dan«, četrtega av-

gusta, vseh teh nesreč ubogega naroda. Zgrnimo se prav vsi demokratični Slovenci, katerim je dosegljivo slovensko letovišče, ki smo v vsem popolnoma svobodni, na ta dan, na pripravljene prostor, si sezimo v roke in pokažimo laži ljudski demokraciji, da smo tu kot en mož, ki nas tujina še ni nič pre naredila in, da, če in kadar bo volja Vsemogočnega, da se vrnemo, si bomo ustvarili iste pogoje kot smo si jih izvojevali, predno smo se umaknili pred nečlovečanskim surovim komunizmom. Ta dan si sezimo v roke in prisezimo, da bomo ostali kot doslej zvesti BOGU, narodu in domovini. Ob enem se pa izkažimo hvaležni tudi novi domovini Kanadi, ker nam dovoljuje vse svoboščine, kar jih nudi res svobodna in poštena demokracija.

BOG z vami bratje in sestre in na svidenje na Slovenskem dnevu!

Lojze Ambrozič, st.

Tisti, ki dela z rokami, je delavec. Tisti, ki dela z rokami in glavo, je obrtnik. Tisti, ki dela z rokami, z glavo in srcem, je umetnik.

HRANILNICA IN POSOJILNICA SLOVENSkih ŽUPNIJ V TORONTU

Slovenci! Pridružite se naši Hranilnici in Posojilnici. V petih letih je članstvo porastlo na 800 članov, ki imajo preko pol milijona dolarjev naloženega na hranilne vloge in osebne čekovne račune.

618 Manning Ave., Toronto 4

LE 1-8475

Nekaj statistike

Ljubljana. — V načrtu je razširitev Gradišča. Hiše št. 1, 3, 5 in 14 bodo popolnoma odstranjene. Za uršulinsko cerkvijo pa se že urejuje nov veliki Trg Revolucije, s podzemskim parkom za avtomobile, Narodnim Muzejem, Opero, itd. Po načrtih sodeč bo to res nekaj velikega.

Integracija. — Na kongresu Ljudske Mladine Jugoslavije, ki se je vršil koncem meseca januarja, so morali še enkrat poudariti, da integracija, o ka-

teri se toliko govori in piše v Jugoslaviji, ne pomeni asimilacije Slovencev in Makedoncev, ter manjšin, ampak le kulturno in ekonomsko zблиževanje. Je pa vendarle dejstvo, da Srbi in Hrvatje gledajo na slovensčino in makedonščino kot na nekaj tujega, ne jugoslovanskega. Tuji sta že lahko zanje, ni sta pa zaradi tega nič manj jugoslovanski kot hrvaščina ali pa srbsčina.

Nova cesta Črna-Ljubno. — Maribor in Celje sta se dogovorila za zgraditev nove ceste, ki bo vodila iz Črne, čez Belo peč, v Ljubno.

NAJVEČJA URARNA IN DRAGULJARNA V TORONTU

Poslužite se našega brezobrestnega kredita

PORCELAN:

KOMPLETNI SERVISI

za osem in dvanajst oseb

Cene
od \$20.00
do \$500.00

Oglejte si našo veliko razstavo porcelana

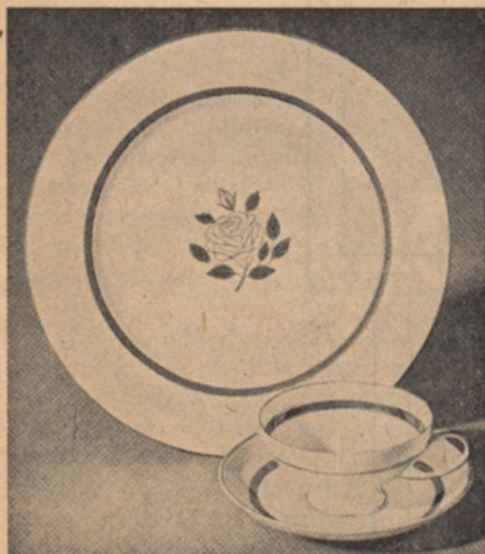
URE:

ZENITH
OMEGA
BULOVA
MIDO
LONGINES

Petletna garancija
za ure

Sprejemamo popravila ur
— ta so garantirana

ZENITH

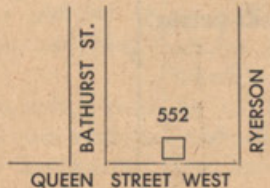

THE CENTRE CREDIT JEWELLERS CO.

lastnik M. Vučetič

552 QUEEN STREET WEST (vzhodno od Bathurst) TORONTO • Tel.: EM 4-1905

RADIO APARATI • FOTO APARATI
ZLATNINA • VERIŽICE • KRIŽI
PRSTANI • SREBERNINA • STEKLO
HIŠNE POTREBŠČINE

VSAK, KDOR BO PRINESEL TA OGLAS,
BO DOBIL 10% POPUSTA.

Nakup s popustom je v veljavi 60 dni.

Govorimo slovensko

USTOLIČENJE KARANTANSKIH KNEZOV

Nadaljevanje iz 4. strani

Iz teh virov se da neizpodbitno dokazati, da so bistveni deli obredov ustoličevanja poganskega izvora, torej še izpred dobe Bavarske nadoblasti. Prvič pa je ta obred omenjen v rokopisni knjigi »Conversio Bagariorum et Carantanorum« iz leta 871.

Tako vidimo, da so Slovenci že med V. in VI. stoletjem čisto na demokratičen način volili svoje kneze in jim dajali vrhovno oblast. To oblast so potem sprejeli slovesno na knežnjem kamnu, kjer so bili ustoličeni, iz rok kmeta kot predstavnika ljudstva. Prvi, po imenu znani karantanski slovenski knez ki je bil ustoličen na Gosposvetskem polju je bil Valuk. Ustoličen je bil okrog leta 630. Kako dolgo je vladal, se ne ve. Ustoličevali pa so kneze že pred njim, vendar njih imena niso znana. Prav tako niso znana imena knezov ki so vladali za Valukom vse do vladanja kneza Boruta. Tudi za Boruta se točno ne ve, kdaj je bil ustoličen. Umrl pa je leta 749. Isto leto je bil ustoličen njegov sin Gorazd, ki je vladal do leta 751. Leto pozneje je vrhovno oblast prevzel kot karantanski knez, Hotimir, bratranec Gorazda, ter vladal Slovincem do leta 769. To sta edina karantanska slovenska kneza, za katera se točno ve čas, v katerem sta vladala. Potem je še vrsta imen karantanskih slovenskih knezov ki so Slovincem vladali, o katerih pa so znana samo imena. Tako so zaporedoma vladali knezi: Inko, Pribislav, Semika, Stojmir in Etgar. V sredi IX. stoletja so pričeli ustoličevati že frankovske in nemške upravitelje, mejne grofe in vojvode. Vendar so bili tudi ti še ustoličeni po starih običajih. Zadnje ustoličenje po starodavnem slovenskem obredu se je vršilo 18. marca 1. 1414., ko je bil ustoličen nadvojvoda Ernest imenovan »Železni«.

Iz tega prereza starodavne slovenske zgodovine vidimo, da so bili Karantanci prvi med Slovani, ki so si ustvarili neko državno tvorbo na demokratični podlagi. V celi takratni Evropi ni izslediti slične demo-

Slovensko prebivalstvo

Po zadnjih statistikah ima Slovenija 1,591,523 prebivalcev, ker pa so te iz leta 1961, se je število Slovencev verjetno danes že dvignilo na okroglih 1,600,000. Priznati je treba, da naše prebivalstvo v domovini silnu počasi raste. Leta 1857, po tedanjih podatkih, nas je bilo 1,101,854, leta 1869 pa 1,128,768. Štirideset let pozneje, to je leta 1910, so našli 1,132,098 oseb. Takoj po drugi svetovni vojni, leta 1948, smo imeli 1,439,800 Slovencev. Po številu prebivalstva je Ljubljana danes na petem mestu s 157,100, za Skopjem in Sarajevom.

Sodeč po statistikah je porast slovenskega prebivalstva vsaj za polovico manjši kot povprečni porast svetovnega prebivalstva, ki znaša približno 1% letno. Vzroke lahko iščemo v močnem izseljevanju. Zlasti pred letom 1914, pod Avstrijo, in delno tudi pozneje. Danes ni več tolikega izseljevanja, vendar se še vedno opaža precejšnji odtok ljudi iz Dolenjske v Zagreb in na Hrvaško. V nekoliko manjši meri je to opažati tudi na Štajerskem. Tako imamo danes okrog 40,000 priznanih Slovencev na Hrvaškem, okrog 20,000 v Srbiji, kakih 6,000 v Bosni in Hercegovini, okrog 1,000 pa v Črni Gori in v Makedoniji. Vedeti pa moramo, da se pri teh Slovincih že drugi rod popolnoma

asimilira, in to zlasti na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini, kjer je prebivalstvo popolnoma ali pa vsaj delno katoliško. Isto se seveda dogaja s Hrvati in Srbi v Sloveniji, zlasti še s Hrvati (katerih so našli, leta 1961, 31,400). Srbov je v Sloveniji zelo malo, ravno tako tudi Italijanov. Obojih število se vrta okrog 3,000 oseb. Več pa je Madžarov, zlasti v Prekmurju: 10,500.

Značilno je, da v primerjavi z ostalim prebivalstvom število Slovencev, vsaj do danes, stalno pada. Leta 1921 nas je bilo 10.2% vseh prebivalcev Jugoslavije, leta 1931 nas je bilo 9.5%, leta 1948, takoj po vojni, 9.1%, leta 1953 8.9% in leta 1961 le še 8.6%.

Drugi vzrok zaostajanja Slovencev je treba iskati v upadanju števila rojstev v Sloveniji. To število je bilo na ravni povprečja le takoj po vojni, ko je doseglo leta 1951, višek 24.4 rojstev na 1,000 prebivalcev, a je leta 1957 že zdrknilo na 19.4, leta 1960 na 17.5, šele lansko leto se je krivulja spet malo dvignila: na 18.1.

Če pomislimo, da so leta 1961 imeli na Hrvaškem 17.8 rojstev, v Srbiji 20.2, v Črni gori 27.1, v Makedoniji 29.9, v BH pa kar 32.7, potem lahko razumemo zakaj bomo Slovenci kmalu na zadnjem mestu tudi v absolutnem številu prebivalstva.

MESARIJA IN KLOBASIČARNA

Jože DERMASTJA

194 AUGUSTA AVE. (židovski market), TORONTO

Telefon: EM 8-0490

kracije in tako je ustoličevanje karantanskih slovenskih knezov »najstarejša ustavna priča, ki jo premore Evropa.«

Ta najlepši del naše zgodovine, kot jo imenuje Zdravko Novak v svoji dramatisaciji ustoličenja karantanskih knezov, bo-

mo ponazorili in obnovili na letošnjem »Slovenskem dnevu« 4. avgusta na slovenskem letovišču. Že sedaj opozarjamo na to, ker je odinstvena prilika videti, kako so naši predniki ustoličevali svoje kneze.

O. M.

Naravni prirastek v Jugoslaviji je 250,000 letno, v Sloveniji pa je ta komaj 15,000, to je 6% jugoslovanskega.

Po socialnem sestavu smo Slovenci seveda na boljšem. Leta 1910 smo imeli še 66.7% kmečkega prebivalstva, l. 1961 pa le še 30.8%. Zaradi svoje gospodarske razvitosti prispeva Slovenija 16.49% vsega narodnega dohodka, to je skoraj dvakrat več kot povprečje, ki bi si ga morali pričakovati oziroma se na število prebivalstva (8.6%).

Končno še besedo o motorizaciji. V Sloveniji pride po en avto na vsakih 70 ljudi, v celotni Jugoslaviji pa eden na vsakih 235.

*

Ljubljana. — Občini Ljubljana-Šiška in Medvode sta se združili. Nova občina šteje sedaj okrog 47,000 prebivalcev.

Ljubljanski grad. — Ljubljanski grad pa vidno propada. Nihče se zanj ne zanima in v njem imajo zasilna stanovanja razne uboge stranke, ki si niso mogle najti boljših prostorov kje drugje v mestu. Stanovanjska stiska je še vedno kritična. To nikakor ne koristi Ljubljani.

Jubileji

Jože Pahor. — Svojo 75-letnico rojstva je meseca marca slavil znani slovenski pisatelj Jože Pahor. Rodil se je v Sežani na Krasu. Njegov najboljši roman, ali vsaj največji, je »Serenissima«, ki ga je pisatelj najprej objavil v Ljubljanskem Zvonu. Znan je tudi njegov roman, »Matija gorjan«, je ravno tako zgodovinski, četrti, »Pot desetega brata« je biografski (o našem prvem romanopiscu Jurčiču). Zadnje svoje delo pa je pisatelj sedaj posvetil svoji materi in svojim težkim mladostnim letom: »Mladost na Krasu«.

Maksim Gaspari. — Znani slovenski slikar in karikaturist, Maksim Gaspari, je pred kratkim praznoval 80-letnico svojega rojstva.

Drugi vatikanski koncil

Nadaljevanje iz 1. strani

Da bi vsi isto pričakovali od koncila, bi bilo prav tako nemogoče. Po mnenju nekaterih, Cerkev pravzaprav ne potrebuje modernizacije; modernizacija je po njihovem v nekaterih področjih šla že predaleč. Zbor naj bi to težnjo ustavil in pokazal »pravo pot«.

Drugi seveda so pričakovali prav nasprotno. Zahtevali so nadomestitev latinščine po narodnih jezikih v liturgiji; priznanje napredka svetopisemske in bogoslovne znanosti v zadnjih desetletjih; za škofove so zahtevali večjo avtoriteto in sorazmerno zmanjšanje vpliva rimske kurije na Cerkev. Priladniki te težnje nikakor nimajo namena slabiti papežev avtoriteto, toda trdijo, da bi se mnogi problemi, katerih rešitev zdaj zavisi od Vatikana, rešili hitreje in bolje v deželi, kjer ustanjejo. Večina kurijskih uradnikov je italijanske narodnosti in včasih dobi človek vtis, da se problemi rešujejo po italijanskih vidikih.

V Cerkvi torej, tako kot v vsaki družbi, ki sestoji iz ljudi, obstojata dve težnji: konservativna, ki skuša ohraniti družbo v glavnem tako, kot je; in progresivna, ki zahteva večjo prilagoditev razmeram časa.

Je to nekaj popolnoma naravnega. Sveti Duh se poslužuje ljudi, njih razuma, teženj in problemov in zahtev, in po njih daje Cerkvi rast in moč in razvoj.

Priprave na koncil

Ustanovljene so bile razne komisije, ki naj bi pripravile cerkveni zbor. Te komisije so prosile škofove in katoliške univerze in predstojnike raznih verskih redov, naj predlagajo, o čem naj bi koncil razpravljali.

Škofje nakaterih narodnosti so se pogosto shajali, da bi se pripravili na koncil; najboljše pripravljene so bili škofje iz Francije, Nemčije, Belgije in Holandske.

Progresivni krogi so začeli delati propagando in govoriti

o spremembah, ki so potrebne. Hans Kueng je najbolj znan med progresivnimi teologi. Znan je jezuit, p. Lombardi, je objavil knjigo, v kateri je priporočal reformo rimske kurije; kurija pa je poskrbela, da je bila knjiga vzeta iz obtoka.

Stiki z nekatoliškimi kristjani so se množili. Pripravljala so se tla za povabila njih zastopnikom, naj pridejo kot opazovalci na koncil.

Toda tudi konservativni krogi niso mirovali. Največji trn v peti jim je bil Svetopisemski Inštitut, ki je brez dvoma najprogresivnejša cerkvena ustanova v Rimu. Začeli so trditi, da uči stvari, ki so veri nevarne. Vatikansko državno tajništvo je brez kakršne koli razlage prepovedalo dvema od profesorjev učenje eksegeze. S tem so upali, da bodo Inštitut diskreditirali v očeh škofov in prestrašili naprednejše kroge.

Avstijškemu jezuitu, Karlu Rahnerju, ki je brez dvoma eden najostrejših in najprodornejših katoliških teologov našega časa, je kongregacija sv. Oficija prepovedala objavljati dela brez neposrednega odobrenja sv. Oficija za vsak članek ali knjigo posebej. Ko je p. Rahner ob začetku koncila prišel v Rim kot osebni teolog kardinalov iz Dunaja in Monakovega, so se ga konservativni krogi na vsak način skušali znebiti; pa se jim ni posrečilo.

Tik preden se je cerkveni zbor sešel, se je zdelo, da je večina škofov konservativna. Le Francozi, Nemci, Holandci, Belgijci, Avstijci, Jugoslovani in nekateri misijonski škofje so bili na splošno poznani kot pristaši progresivne struje.

KONCIL

Škofje so se sešli v oktobru 1962 in zasedali do 8. decembra.

Predlogi komisij

Razpravljali so o petih osnutkih. Prvi osnutek je bil o liturgiji. Nastopilo je 329 govornikov. Sprejeli so »uvod« v osnutek, ostalo so vrnili komisiji v zopetni pretres. Uvod dovoljuje rabo narodnih jezikov v tistih delih maše, kjer ljudje sodelujejo. Da je do tega prišlo, je zasluga v glavnem misijonskih škofov.

Drugi osnutek je bil predložen po teološki komisiji, ki ji načeluje kardinal Ottaviani, eden vodilnih konservativcev. Naslov osnutka je bil »O dveh virih razodetja«. Tu so se razvile najostrejše debate. Napredna skupina škofov je zahtevala, da se razprava preneha in se osnutek predela; konservativci so hoteli razpravo nadaljevati. Ko je prišlo do glasovanja, je s konservativci glasovalo 822 škofov, proti njim pa 1368. Ker ni bilo dvotretjinske večine, ki bi bila odločilna, je odločil papež, da se razprava konča in naj bogoslovna komisija predela svoj osnutek v sodelovanju z ekumensko komisijo, katere predsednik je kardinal Bea, ki velja za nekakega vodjo progresivne struje.

Tudi naslednja dva osnutka so škofje odklonili — o komunikacijskih sredstvih in o cerkveni edinosti — in ju poslali komisijam v predelavo. Za zadnjega — o naravi Cerkev — jim je zmanjkalo časa.

Postopek

Škofje so takoj ob začetku dali razumeti, da je koncil s papežem najvišja avtoriteta v Cerkvi. Pripravljala komisija, ki je bila pod močnim vplivom rimske kurije, je predložila listo članov raznih komisij, ki naj bi vodile delo koncila. Škofje je niso sprejeli, pač pa so postavili svoje liste kandidatov in nato volili.

Pripravljala komisija od početka ni bila naklonjena temu, da bi škofje nastopali po narodnih skupinah. Toda kmalu

se je pokazalo, da je to edini praktičen način. Narodne skupine so se zbirale, debatirale o osnutkih in izbirale govornike, ki naj bi zastopali razne struje v skupnih zasedanjih koncila. Škofje so vabili teologe, da so jim govorili o raznih problemih. Profesorji Svetopisemskega Inštituta so bili kljub vsem naporom konservativcev vabljeni, da so škofom govorili.

POSLEDICE

Prvo zasedanje drugega vatikanskega koncila res ni prineslo mnogo konkretnih zaključkov. Razpravljanja je bilo dosti, toda sprejet je bil le »uvod« v enega od osnutkov.

Toda če merimo uspeh prvega zasedanja le po tem, kaj je bilo izglasovanega, ga ne merimo s pravim merilom. V resnici je bilo to zasedanje velikanškega pomena.

Za škofove je bilo prava univerza. Prišli so v stik z vso Cerkvijo in vsemi njenimi problemi. Domov so se vrnili razglednejši, širokogrudnejši, strpnnejši, bolj svesti svobode, ki je v Cerkvi možna.

Gibanje za združitev kristjanov je končno dobilo mesto, ki mu gre. Prisotnost nekatoliških opazovalcev, ki so bili pri vseh zasedanjih, in se prosto shajali s škofi, je bilo velike vrednosti. Katoličani smo zdaj bolj pripravljene priznati pozitivne vrednote, ki so jih ločeni bratje ohranili; bolje se zavedamo, da smo tudi mi krivi, da se je razdor med kristjani začel in se še nadaljuje. Se razume, da ne moremo privoliti v nikakršen kompromis o od Cerkev definiranih verskih resnicah. Toda v marsičem naše versko in moralno življenje naravnost kriči po prenovitvi. Razpoke med kristjani prav gotovo ne bi bile tako globoke in tako boleče, če bi bili vsi — katoličani kot ločeni bratje — malo bližji Kristusu.

Prvo zasedanje drugega vatikanskega cerkvenega zbora je nekaj konec »obsednega stanja«. Cerkev ne čuti več, da jo vse črti; ne sumi več raznih gibanj in odkritij izven svojega kroga. Počasi se po mnogih letih obrambe spet pripravlja na zopetno osvajanje modernega sveta; za ta namen pa potrebuje umskega sproščanja, ki ji bo

PLATNAR BROTHERS
PLUMBING AND HEATING LTD.

257 CONCORD AVE., TORONTO 4, ONT. • TEL.: 534-5226, 255-6404

omogočilo pokristjaniti vse, kar je dobrega v svetu.

Cerkev je pripravljena poskusiti nove metode dela. Pripravljena je dati laikom večjo vlogo, kot so jo igrali do zdaj. To vprašanje — o vlogi laikov v Cerkvi — bo brez dvoma še dolgo na dnevnem redu. Rešilo se ne bo toliko na papirju, pač pa v vsakdanjem življenju Cerkve. Da ne bo šlo vse gladko, se razume.

Univerzalnost Cerkve postaja vidnejša — ni navezana na eno kulturo — evropsko, ne na en jezik — latinščino. Sprememba liturgičnega jezika je mnogo večjega pomena, kot se zdi na prvi pogled.

Zaključek

Ta članek je skušal podati kratek opis dela in naporov ljudi v zvezi z drugim vatičanskim cerkvenim zborom. Člo-

vek, ki ve, da je Cerkev božje-človeška ustanova, se ne vznemirja ob dejstvu, da obstojajo trenja v Cerkvi. Vsak človek, pa naj bo še tako bister in razgledan, ima svoje meje: ne more vsega vedeti in vsega razumeti in rešiti vseh problemov. Potrebuje pomoči drugih, ki mu s svojim znanjem pomagajo do večje razgledanosti ali pa vsaj do večje strpnosti.

Vsi pa vemo, da v Cerkvi stalno dela Sv. Duh. Njegovega dela ne moremo videti. Toda vemo, da je pričujoč v vseh razpravah, da uporablja vsa mnenja, vse znanje, vso bistrost škofov in teologov za svoje namene. Vemo, da zna uporabiti celo predsodke in ozkosrčnost in jih obrniti v dobro. In vemo, da nosi drugi vatičanski cerkveni zbor, tako kot vsi vesoljni cerkveni zbori pred njim in za njim, Njegov nezmotljivi pečat.

Umetnost

• **Mira Mihelič.** — Pisateljica in prevajalka Mira Mihelič je bila koncem meseca januarja izvoljena za predsednico Društva slovenskih književnikov. Nekaj dni po izvolitvi je odpotovala v Egipt, da bi navezala stike s tamkajšnjimi pisatelji. Sedaj menda pripravlja nov roman »Otok in struga«. Vendar pa nima ta roman nobene zveze s Tavčarjevo istoimensko pevestjo.

• **Prešernove nagrade 1963.** — Pisatelj Juš Kozak je prejel nagrado za svoje življenjsko delo., skladatelj Matija Bravničar za svoj Koncert za violino in orkester.

• **Festival »Zagreb 63«** je potekal, sredi januarja, v znamenju modernih popevk: bili so na vrsti slow-rocki, slow-foxi, ča-ča-ča, bajoni, rumba-rocki, blues, boleri, kalipsi, in celo supermoderni madison. Slovenci se na festivalu niso preveč obnesli. Največ uspeha pa je žel, seveda, Sušan Jakšič s pesmijo »Zagreb, Zagreb«.

• **Jugoslovanski Naivci.** — Vrsta jugoslovanskih slikarjev, takozvanih naivcev, ali primitivistov, je razstavljala devdeset slik v leningrajski sloviti Ermitaži in nato pa še v Moskvi v Puškinem muzeju. Mne-

nje so bila različna, kot po navadi v modernem slikarstvu.

• **Tržaško Slovensko gledališče.** — TSG je meseca januarja gostovalo v ljubljanski dramati. Uprizorijo je Pirandellovo dramo »Čepica s kraguljčki« in Roussinovo komedijo »Kadar se štorcklja zabava«. Gledališče je želo ogromen uspeh.

• **Dušan Vukotič.** — Dušan Vukotič je prvi jugoslovanski dobitnik oskarja. Prvi pri nas je poskusil oživiti otroške risbe, kar mu je odlično uspelo v njegovem zadnjem filmu »Igre«.

• **Svjatoslav Richter.** — Ukrajinski pianist iz Žitomira, je bil v Parizu priznan za najboljšega pianista na svetu. Star je 48 let in živi v Odesi.

Spoštuj..., da ti bo dobro na zemlji

Ko je Janezek star deset let, je ponosen na svojega očeta. Misli si: moj oče mnogo ve. Ko je star petnajst let, si samozavestno pravi: vem vsaj toliko kot oče. Z dvajsetimi leti postane prepričan, da njegov oče nič ne ve. Čez pet let, ko je že nekaj življenja poskusil, si misli, da oče vsaj toliko ve kot Janez sam. S tridesetimi leti pa spet prizna, da oče ve več kot on, ker je toliko let pred njim šel skozi življenjsko šolo.

Bog Oče je gotovo mislil na take Janeze, ko je klesal četrto zapoved v kamenito ploščo. In dodel je zapovedi obljubo: da boš dolgo živel in Ti bo dobro na zemlji.

Kakor smo že dostikrat slišali, ima ta zapoved dvojni pomen: otrokom oziroma mlajšim naroča spoštovanje do starejših, starejšim pa nalaga dolžnost, da so tega spoštovanja vedno vredni. Zrela umirjenost v življenju preizkušenega človeka bo vedno vzbujala spoštovanje. Spoštovanje je temelj ljubezni, ki ureja razmerja med člani družine, organizacije, župnije, naroda, itd. Starši in predstojniki si morajo zaslužiti spoštovanje mlajših. Trmasto vztrajanje na brezpogojnem uboganju rodi odpor, ki se pri različnih značajih različno pokaže. Pri nekaterih izbruhne kot odkrit odpor, pri drugih se izrodi v zahrbtnost, potuhnjeno, neznačajnost. Za diktatorskim nastopom starejših se marsikdaj skriva nezrelost, nestrpnost, namišljen ponos, sebičnost. Mlajši slutijo, čeprav ne razumejo teh napak, in s tem je avtoriteta starejših spodkopana, ker je izgubila temelj spoštovanja.

V novem svetu so nasprotovanja med starejšimi in mlajšimi stopnjevana. Zato je toliko zmedenosti in prestopkov proti četrti zapovedi, ne samo pri mlajših temveč tudi pri starejših. Med starejšimi se pojavlja nezaupanje do vsega novega in vztrajanje pri starejših preživelih oblikah, med mlajšimi pa želja po čim hitrejši prilagoditvi novemu okolju brez ozira na dobre in slabe strani. Pretiranost v katerokoli smer je škodljiva.

Nepoznanje okolja je dostikrat vzrok, da človek ne najde svojega pravega mesta, ki mu po stanu, poklicu ali izobrazbi gre; s tem izgubi občutek varnosti in sposobnost jasnega presojanja in razsojanja. Doma bi se temu povečini izognili, ker bi vsi, starejši in mlajši, poznali svoje mesto, ki bi jim bilo po tradiciji odmerjeno. (Pri tem je seveda predpostavljeno pogoj, da bi razmere ostale take, kot smo jih poznali pred drugo svetovno vojno). Tu pa se marsikdaj postavi ocenjevanje vrednot na glavo, ker družba sama še ni ustaljena, ker še preživlja ostanke pionirskih časov, ter išče in tipa za normami, ki naj bi urejevale življenje in razmerje do sočloveka. Primer zmedenega vrednotenja je pretiran povdarek na denarju, ker prinese občutek varnosti oziroma materialno blagostanje, medtem ko postane intelektualno delo in uspeh podrejeno finančnim interesom in zato drugotnega pomena. Vse to ima odmev v naši narodni, verski in družabni skupnosti pa tudi v najožji celici človeške družbe — družini.

Težave, ki jih starši doživljajo, se na razne načine prenesejo na otroke, če starši po najboljših močeh ne skušajo otrokom pomagati s tem, da spoznajo okolje, jezik in navade nove dežele, obenem pa pametno ohranjajo svojo versko in narodno samobitnost. Pogoj uspešne prilagoditve je ohranitev dobrin, ki smo jih prejeli z našo narodno in versko dediščino, ter združevanje in spajanje teh dobrin z duhovnimi dobrinami novega okolja. Kr-

KAVČIČ CONSTRUCTION LTD.

162 Clinton St., Toronto 4, Ont.

Tel.: LE 2-8161

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

ANTON'S MEAT MARKET

SE PRIPOROČA A. BAUDEK

633 Vaughan Rd. na vogalu Oakwood

RU 3-0423

ščanska vzgoja, ki so jo prinesli od doma, starše usposablja, da morejo presoditi slabe poteze in vplive življenja v novi domovini in skušajo po vseh močeh obvarovati oziroma svariti otroke pred njimi. Zgled vztrajnega odklanjanja slabega in značajnega krščanskega življenja, ki ga krepki iskreno razmerje do Stvarnika, bo otroke vodil in podpiral v dobi, ko bodo doraščali in začeli sami odločati.

Zapoved spoštovanja je Bog postavil na prvo mesto med zapovedmi, ki urejajo odnose med ljudmi. Na spoštovanju temelji uspeh druge največje zapovedi, ki nam jo je dal naš Odrešenik — ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.

H. G.

Usmrtnice

Jurij Betetto. — Dne 14. januarja tega leta je umrl nestor slovenskih pevcev, bivši rektor Slovenske Akademije za glasbo. Rodil se je v Ljubljani leta 1885. Petja se je učil pri slovenskem mojstru Mateju Hubadu in leta 1903 je že bil solist v ljubljanski operi, kjer je pel najbolj znane operne arije. Odšel je nato na Dunaj v konzervatorij in kmalu je bil angažiran v dvorni operi. Kmalu je postal pevec evropskega imena. Med drugimi je pel tudi z Enricom Carusom. Ljubezen do domovine pa ga je potem le zopet pritegnila v Ljubljano, kjer je potem tudi ostal do svoje smrti. Kmalu je postal profesor na Akademiji za glasbo. Bil je izvrsten pedagog in kmalu je postal rektor Akademije. Vzgojil je celo vrsto odličnih slovenskih pevcev.

Fran Albreht. — Dne 12. februarja je umrl v Ljubljani pesnik, prevajalec in kritik Fran Albreht. Rodil se je v Kamniku. Njegove najbolj znane pesniške zbirke so »Mysteria dolorosa«, »Pesmi življenja« in »Zadnja pravda«.

Bogomir Magajna. — V začetku meseca aprila je umrl pisatelj in zdravnik Bogomir Magajna. Pisal je zlasti za otroke in mladino.

SPORT IN TURIZEM

S.T.Z. TEKME

V soboto, 3. avgusta, to je 1 dan pred IV. Slovenskim Dnevom, se bodo vršile STZ tekme, na cerkvenem letovišču za Schombergom. Pričakujemo veliko otrok iz Toronta, še več pa iz Clevelanda.

Tako športno srečanje mladine, ki celo leto vežba, potrebuje, da se pomeri v borbi, obenem pa spozna tudi svoje vrstnike, Slovence. Le oglejte si svoje otroke, kako tekmujejo, saj bi Vam radi pokazali svojo spretnost, pomislite, da je precej truda za telovadno spretnostjo, vedite pa tudi, da je to plemenit šport, kateri vzgaja otroke telesno in tudi duhovno, v narodnem pogledu in tudi čutu do bližnjega. Ne da se primerjati s surovo gonjo, kot jo vidite tolikokrat na TV. kadar kažejo profesionalne igre.

Tekmovanje bo v sledečih disciplinah:

Telovadba:

1. Naraščaj (Tek na 60m,

drog, talna, skok čez konja) (do 12 leta).

Naraščajnice: (Tek na 60m, bradlja, talna) (do 12 leta).

2. Mladci: (Tek na 100m, skok čez konja, bradlja, drog, talna) (do 16 leta).

Mladenke: (Talna, skok čez konja, dvovišinska bradlja).

3. Člani: (Talna, skok čez konja, konj z ročaji, bradlja, krogi, drog).

Članice: (Talna, skok čez konja, dvovišinska bradlja).

Odbojka: Cleveland—Toronto.

Atletika: Atletski troboj: (Tek na 100m, met krogle in skok v višino).

4. avgusta STZ sodeluje pri programu IV. Slovenskega dneva.

Treningi za tekme so v polnem teku, mladci, telovadci pridno vadijo pod cerkvijo v prosti vaji, v Masarykovi dvorani pa na orodju.

Odbojkaši trenirajo na Alexandra School grounds (Broad-

FERKUL ANTON GRADBENO PODJETJE

183 Delta, Toronto, Ont.

Tel.: CL 9-7334

ALBION GLASS Co. Ltd.

SLOVENSKA STEKLARNA Lastnik: Frank Vlahovič

827 ALBION RD., REXDALE

741-2910

TONY ZAGORC NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE CO.

425 UNIVERSITY AVE., SUITE 300, TORONTO 2, ONT.

Pisarna: EM 4-5207 • Doma: 531-5231

Pokojninske police • Družinsko zavarovanje • Hranilne police • Zavarovanje za otroke • Zavarovanje avtomobilov • Požarno zavarovanje in vse vrste drugih zavarovanj vam nudi pod odličnimi pogoji NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE CO.

COMET HI-FI STEREO CENTRE

M. KOLEDIN

555 ST. CLAIR AVE. WEST (zapadno od Bathurst-a), Toronto, Ont. • LE 5-7269

RADIO APARATI • TELEVIZIJSKI APARATI • GRAMOFONI • ŠIVALNI STROJI
PISALNI STROJI • HLADILNIKI • PRALNI STROJI • POHIŠTVO • PREPROGE

Uvažamo plošče iz Slovenije

view & Dundas) in zares pridno nabijajo žogo.

Tudi v Bancroftu se čuti nova aktivnost, STZ Farm Trust bo gradil letos tam jez za jezero. Oglašja se želja, da bi se došlo strelišče kje bližje, da se lahko bolj urijo v strelanju tudi med tednom ob večerih, kdo ve če se lovci ne bodo zopet skorajžili in kaj zares ukrenili.

• **Postojnska jama.** — Je ena najlepših na svetu, kar tudi kaže veliko število obiskovalcev, ki raste iz leta v leto. Lansko leto jo je obiskalo več kot 280,000 ljudi, in od teh kar 144,215 tujcev. Za tiste, ki bi tega ne vedeli, povemo, da se nahaja Postojnska jama blizu Postojne, ob progi Trst-Ljubljana.

• **Planica 1963.** — Koncem marca so se v Planici na Gorenjskem zbrali skakalci iz 12 držav. Zmagal je Nemeč Dieter Bockeloh s 121 metri. Uspehi torej niso bili najboljši. Leta 1960 je Nemeč Recknagel dosegel 127 metrov in ta dolžina je do danes ostala nepremagana. Letos je Recknagel dosegel le četrto mesto. Med Slovenci je Langus dosegel 120 metrov, toda žal izven tekem.

• **Turnir Republik.** — Na velikem telovadnem srečanju v Ljubljani, katerega so se udeležile ekipe iz vseh republik, je letos odnesel prvo mesto znani orodni telovadec Miro Cerar, Slovenec, ki je zaslovel po vsem svetu s svojimi zmagami v Rimu in Pragi.

V komunistični šoli vpraša učenec svojega rdečega učitelja: »Kaj je glavna razlika med komunistično in kapitalizmom?«

»Glavna razlika,« je dejal učitelj, »je ta, da je v kapitalističnih deželah najbolj uboževano zlato. V Ameriki zlato zapirajo za teškimi zapahi. Pri nas so pa ljudje tisto, kar nam je najdražje.«

»Sedaj razumem,« pravi mali. »V Ameriki zapirajo zlato, pri nas pa ljudi.«

»SLOVENSKO MISEL«

izdaja Društvo Slovencev v Torontu v okviru »Slovenskega Sveta v Kanadi«. Naslov: 618 Manning Ave., Toronto 4, Canada
Tiska: St. Joseph Press, Toronto, Canada.